

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

*5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик
(шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислигининг малака
талаблари*

Тошкент

СҮЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат шарқшунослик институти
- Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2018 йил «18» август даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабни Ўзбекистон Республикаси худудида расмий чоп этиш хуқуки Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

	бет
Т/р	
1. <i>5A120201 – Киёсий тилишунослик, лингвистик таржисимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислигининг умумий таснифи</i>	4
1.1 Кўлланиш соҳаси	4
1.2 <i>5A120201 –Киёсий тилишунослик, лингвистик таржисимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи</i>	5
2. <i>5A120201 – Киёсий тилишунослик, лингвистик таржисимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар</i>	6
2.1 Магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар	6
2.2. <i>5A120201 –Киёсий тилишунослик, лингвистик таржисимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари.....</i>	7
3. <i>5A120201 – Киёсий тилишунослик, лингвистик таржисимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар</i>	9
3.1. Ўкув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар	9
3.2. Илмий фаолиятга қўйиладиган талаблар.....	10
3.3. <i>5A120201 –Киёсий тилишунослик, лингвистик таржисимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги ўқув режасидаги юклама ҳажми</i>	13

**1. 5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик
(шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислигининг
умумий таснифи**

5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи олий таълимнинг дастури амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машғулотларини тўлик ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга «магистр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидағи расмий хужжат(лар) берилади.

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати, ўқиши шакли ва мос малака (даражаси) 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

**Ўқув режа ва фан дастурининг муддати, ўқиши шакли ва битирувчиларининг
малака(даражаси)**

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даражаси)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришининг меъёрий муддати
Мутахассисликнинг ўқув режа ва фан дастурлари	Магистр	2 йил

1.1. Кўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби 5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси худудидаги олий таълим муассасалари учун мажбурий талаблар мажмуасини ифодалайди.

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур магистратура мутахассислиги бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда асосий ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш ҳукукига эга деб хисобланади.

1.1.3. Малака талабнинг асосий фойдаланувчилари:

– мазкур магистратура мутахассислиги бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютукларини хисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул – олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари;

– магистратура мутахассислигининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талabalari;

– ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари);

– битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

– олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

– магистратура мутахассисликларидан бирини ихтиёрий танлаш ҳукукига эга бўлган бакалаврлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи

1.2.1. 5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари:

5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги – Олий, малака ошириш ва қайта тайёрлаш ҳамда ўрта маҳсус, касб-хунар таълими муассасаларида умумкасбий мутахассисликка оид фанлар ҳамда шарқ ва гарб тилларини ўқитиш; илмий, филологик, лингвистик масалалар билан боғлиқ академик, илмий-тадқиқот ҳамда илмий-ишлаб чиқариш муассасалари ва ташкилотлари; давлат бошқаруви органлари; Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармок илмий-тадқиқот институтлари; хорижий шарқ мамлакатлари билан боғлиқ давлат ва жамоат ташкилотлари; турли мулкчилик шаклидаги корхоналарда комплекс масалалар мажмуасини камраб олади.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларининг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

1.2.2. 5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар билим доираси ва касбий фаолиятларининг объектлари:

- Фанлар академияси ва тармок илмий-текшириш институтлари ҳамда олий ўкув юртларининг илмий-тадқиқот бўлимлари;
- умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар коллежлари ва олий таълим муассасаларида педагогик фаолият;
- илмий, техникавий ва технологик масалалар билан боғлиқ академик, илмий тадқиқот ва муассаса ташкилотлари;
- қайта тайёрлаш ва малака ошириш таълим тизими муассасалари;
- давлат бошқаруви ва унинг турли худудий бўлинмалари;
- давлат статистика қўмитаси бўлимлари;
- фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш бўлимлари;
- ташкилий-бошқарув объектлари;
- меъёрий-хуқукий ҳужжатлар.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларининг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

1.2.3. Мутахассислик бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари

- Илмий-тадқиқот фаолияти;
- Таржимонлик фаолияти (таржимон, таржимон-референт, гид-таржимон);
- Ташкилий-бошқарув фаолияти;
- Майданиятлараро мулокот фаолияти;
- Олий, малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида илмий-педагогик ҳамда ўрта маҳсус, касб-хунар таълим муассасаларида педагогик фаолият (ўрнатилган тартибда):
 - Турли хизматлар кўрсатиш кабиларни ўз ичига олади.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларининг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

Мутахассислик бўйича тайёрланган магистрлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. 5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий мослашув имкониятлари:

5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги битирувчилари кадрларни кайта тайёрлаш ва улар малакасини ошириш тизимида қўшимча касб таълимини олиши мумкин.

Шунингдек, магистрлар касбий мослашув имкониятларидан келиб чиқкан холда кичик бизнес ва тадбиркорлик фаолиятларини ташкил этиши мумкин.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

Магистратура битирувчилари магистр академик даражасини олгандан сўнг олий таълим муассасалари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармок ИТИларда катта илмий ходим-изланувчи ва мустакил тадқиқотчи сифатида илмий-тадқиқот ишларини давом эттириши мумкин.

2. 5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

- илмий дунёкарашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асосини, давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши; ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустакил таҳлил килиш қобилиятига эга бўлиши;

- ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустакил таҳлил килиш қобилиятига эга бўлиши;

- миллий маънавий ва умуминсоний қадриятлар бўйича ўз нуктаи назарини оғзаки ва ёзма баён этиши, миллий гоянинг назарий асосларни англашган холда “Озод ва обод ватан, эркин ва фаровон хаёт куриш” бош гоясининг моҳиятини ҳамда унинг асосий гоялар билан мутаносиблиги ва фаркини билиши;

- табиат ва жамиятда юз бераётган жараён ва ходисалар ҳакида яхлит тасаввурга эга бўлиши, инсоннинг маънавий қиёфаси ҳакида билимларга эга бўлиши, улардан хаётда ва касбий фаолиятида ҳамда замонавий илмий тадқиқотларда фойдалана олиши;

- шахснинг инсон, жамият, атроф мухитга бўлган муносабатини тартибга солувчи хуқукий ва ахлоқий меъёрларни касбий фаолиятида кўллай олиши;

- янги билимларни мустакил ўзлаштира олиши, такомиллаштириши ва ўз меҳнатини илмий асосда ташкил қила билиши;

- ўзининг индивидуал билимларига таянгани холда ижтимоий ва шахсий ахамиятга эга бўлган муаммоларни тушуниши ва уларни таҳлил килиши;

- ўз фаолиятида меъёрий хуқукий ҳужжатлардан фойдалана билиши;

- фикрлаш маданияти, муайян тафаккур услубига, оғзаки ва ёзма нуткини аник баён килиш қобилиятига эга бўлиши;

- ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;

- илмий фаолияти натижаларини ҳис қилишга йўналтирилган ижтимоий масъулият шаклланган бўлиши;

- касбий фаолиятда ўзлаштирган фанларнинг асосий қонунларидан фойдаланиши, методларни таснифлаши, методологик тамойиллардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;

- хорижий тиллардан бирини илмий мулокот ва касбий малака алмашиш воситаси сифатида эгаллаган бўлиши;

- ахборотни тўплаш, саклаш, уларга ишлов бериш ва улардан фойдаланиш сусулларини эгаллаши;

- ўзининг касбий фаолиятида асосли мустакил карорлар кабул қила билиши;

- ахборот, билим, маълумотни бир-биридан фарқлаш малакасига эга бўлиши, ахборот технологияларидан фойдалана олиши;
- бугунги ахборотлашган жамият шароитида ахборот технологияларининг моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, ахборот хуружи ҳавфи ва таҳдидларни англаш, ахборот ҳавфсизлигининг асосий талабларига риоя килиш қобилиятига эга бўлиши;
- интернет тармоғидан ахборотларни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш кўникмаларига эга бўлиши;
- педагогик фаолиятида ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиши;
- таълим сифати ва самарадорлигини оширишга инновацион ёндашиши;
- илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаши;
- патент олиш учун иш меъёрий ҳужжатлар тайёрлай олиши;
- давлат, нодавлат ва нотижорат ташкилотлари томонидан эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш малакаларига эга бўлиши лозим.

Магистр:

- мутахассисликлари бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустакил ишлашга;
- мутахассисликлари доирасида танланган мутахассислик бўйича олий таълим муассасаларида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармок ИТИларда докторант ва мустакил изланувчи сифатида илмий-тадқиқот ишларини давом эттиришга;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

2.2. 5A120201-Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган малака талаблари

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- илмий, амалий тадқиқотлар олиб бориш, тажриба натижаларини қайта ишлаш ва улар асосида илмий асосланган хulosалар чиқариш;
- илмий мақолалар тайёрлаш ва таҳrir қилиш;
- интернет тармоғида энг янги илмий, конструкторлик, технологик ва эксплуатацион ютуқлар хақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;
- илмий семинар, конференция ва симпозиумларни ташкил этиш, ўтказиш ҳамда фаол иштирок этиши;
- мос мутахассислик мавзуси бўйича илмий лойиҳаларни ишлаб чиқиш;
- ўтказилаётган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий шарҳларни ишлаб чиқиш, рефератлар ва библиографияларни тузиш қобилиятига эга бўлиши лозим.
- илмий-тадқиқотларни ўтказиш ва янги илмий ҳамда амалий натижаларни олиш қобилиятига эга бўлиши;
- ечилаётган илмий муаммолар ва топширикларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Таржимонлик (таржимон, таржимон-референт, гид-таржимон) фаолиятида:

- давлат ва жамоат ташкилотларида таржимон, таржимон-референт, гид-таржимон ва уларга тенглаштирилган лавозимларда касбий фаолият юритиши;
- ҳукумат тадбирлари, расмий йиғинлар, учрашувлар ва сайёхлик соҳасида синхрон таржима ишларини амалга ошира олиши;
- хорижий тиллардан она тилига ва она тилидан хорижий тилларга адекват таржималар килиши;
- намунавий таржима жараёнларини ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

- замонавий ахборот технологиялар тизимидан фойдаланиб ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш методлари хамда механизмларини ишлаб чикиш;
 - ижрочилар жамоаси ишини ташкил қилиш;
 - бажарилаётган иш режасини тузиш ва бу ишни назорат килиш, ишни бажариш учун зарур бўлган ресурсларни режалаштириш, ўз ишининг натижаларини баҳолаш;
 - ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-мухит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлигини талабларига мослигини мониторинг килиш;
- касбий этика кодексига риоя килиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Маданиятлараро мулокот фаолиятида:

- маданиятлараро мулокотда модератор вазифасини бажариши;
- “тил-маданият-мулокот” алоқаларини таҳлил килиши;
- глобаллашув жараёнида миллий-маданий меросни тарғиб килиши;
- миллатлараро маданий алоқалар ривожида фаолият олиб бориши;
- маданиятлараро мулокотнинг турли жабҳаларида вазиятдан келиб чиккан ҳолда, турли таржима стратегиялари ва усусларини қўллаши;
- лисоний, лингвомаданий ва коммуникатив мақсадни инобатга олган ҳолда, мулокот олиб бориш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Олий, малака ошириши ва қайта тайёрлаши таълим муассасаларида илмий-педагогик хамда ўрта маҳсус, қасб-хунар таълим муассасаларида педагогик фаолиятида (ўринатилган тартибда):

- умумий ўрта, ўрта маҳсус қасб-хунар хамда олий таълим тизимининг таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўкув фанлари бўйича замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб бакалавриат ва магистратура ўкув режаларида ўзлаштирилган фанлар, шунингдек, ўрганилган шарқ ва гарб тилларидан назарий, амалий машғулотларини ўтказиш;
- ўкув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига кўмаклашиш, тадқикотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;
- ўкув фанларини ўқитиши методикасини эгаллаши;
- замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ноанъанавий ўкув машғулотларини ўтказиш;
- ўқитилаётган фанлар бўйича дарсларни ўтказиш учун зарур бўлган ўкув-методик ҳужжатларни тузиши, тайёрлаш ва расмийлаштириш;
- ўқитилаётган фан бўйича машғулотларни ўтказиш учун ўқитишининг техник воситаларидан фойдаланиш;
- мустакил таълим ва ижодий қидирув натижасида ўқитилаётган фан хамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва бошка соҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш;
- электрон (e-learning) ва мобил (m-learning) ўқитиши учун ўкув-методик мажмуаларни ишлаб чикиш;
- узлуксиз таълим тизимининг Давлат таълим стандартлари, Давлат талаблари ва бошка ўкув-меъёрий ҳужжатларни ишлаб чикиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Турли хизматлар кўрсатиш:

- мутахассислик бўйича оила, гендер, демографик сиёсат, бандлик муносабатлари, иктисолий-ижтимоий ва демографик жараёнларга баҳо бериш хамда жараёнлар прогнозини ишлаб чикиш;
- магистр ихтиосслигига мос мавзулардаги лойиҳаларни экспертиза килиш бўйича эксперт гурухларида иштирокчи сифатида катнашиш;
- пуллик таълим хизматларини ташкил этиш ва амалга ошириш;
- ихтиосликка мос мавзу бўйича турли хизматларни кўрсатиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

3. 5A120201–Қиёсий тилишүнослик, лингвистик таржимашүнослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

Магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фанлар дастурлари бакалавриат таълим йўналишининг ўқув режаси ва фанлар дастурлари билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабалар томонидан қўйидаги мажбурий блоклар ўзлаштирилишини назарда тутиши зарур:

умумметодологик фанлар;
мутахассислик фанлари;
илмий фаолият.

Ўқув режа ва фанлар дастурлари мажбурий ўқув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши лозим.

Талабаларнинг ўқув режа ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўқув фанларининг бир қанча масалалари ва муаммолари бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Ўқув режа ва фан дастурини ишлаб чиқишида ОТМ республика иқтисодиёти ва ижтимоий тармоклари, бошқарув ва хўжалик юритиш субъектлари учун фундаментал, айнико, юкори ва инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий кўнікмаларга эга бўлган кадрлар эктиёжини ҳамда узвийлик ва узлуксизлик тамойилларини хисобга олиши керак.

ОТМлар ўқув режа ва фан дастурини фан, таълим, техника, маданият, санъят, иқтисодиёт, технология ва ижтимоий соҳа ривожланишини хисобга олган ҳолда мунтазам равища янгилаб тутиши лозим.

Ўқув режа ва фан дастурини ишлаб чиқишида ОТМ томонидан битирувчиларнинг умуммаданий компетенцияларини (ижтимоий ўзаро таъсир, ўз-ўзини ташкил килиш ва бошқариш, тизимиш-фаолият тавсифидаги компетенцияларни) шакллантиришдаги имкониятлари аникланган бўлиши керак. ОТМ ўзининг ижтимоий-маданий мухитини шакллантиришга, шахснинг ҳар томонлама ривожланиши учун зарур бўлган шароитларни яратишга масъул.

ОТМ ўқув жараёнини ижтимоий-тарбиявий ривожлантиришга, талабаларнинг ижтимоий ташкилотлар ишида, спорт ва ижодий тўгаракларда, магистрларнинг илмий жамиятларида иштирокига кўмаклашиши лозим.

Компетентли ёндашувни амалга ошириш, ўқув жараёни машгулотларини ташкил этишда фаол ва интерфаол (компьютер стимулаторлари, ишбилармонлар ўйини, муайян вазиятларни кўриб чиқиш ва х.к.) шаклларни ўтказиши, талабаларнинг касбий кўнікмаларини шакллантириш ва ривожлантириш мақсадида аудиториядан ташкари иш билан биргаликда жаҳон педагогик амалиётида кўлланиладиган замонавий педагогик технологиялар, ўқитишнинг самарали стратегиялари, методлари ва услубларини кенг кўллашни назарда тутиши керак.

Фанларнинг ўқув дастурини шакллантиришда ОТМ талабаларининг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари билан таниширишга, талабалар учун танлов фан (модул, курс) лари мажбурий эканлигини тушунтириши керак.

Талабаларда билим, амалий малака ва кўнікмаларни тўлиқ шакллантириш учун ОТМ ўқув режа ва фан дастури ўқув фанлари (модуллари) бўйича лаборатория ишлари ва амалий машғулотларни камраб олиши керак.

Магистратура мутахассислиги ўқув режасига мувофиқ равища магистрлик диссертациясининг химояси билан тугалланиши шарт.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

Умумметодологик фанлар блоки:

илмий-тадқиқот методологияси, илмий тадқиқотлар асослари, тадқиқот жараёнини тавсифлаш, хуносаларни таърифлаш ва олинган натижаларни баҳолаш, эмпирик ва

назарий тадқикот усулларини фарқлаш, кенгайтирилган тадқикот режасини ишлаб чиқиш, фундаментал, амалий, инновацион лойиҳаларнинг бир-биридан фаркини билиши;

таълимга технологик ёндашув, ўкув мақсадларини аниклаштириши, педагогик фаолиятни оқилона режалаштириши ва ташкил этиши;

амалий хорижий тилни ўзлаштириши лозим.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг магистратура мутахассисликлари ўкув режаларидағи умумметодологик фанлар блокига қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади.

Мутахассислик фанлари блоки:

киёсий тилшунослик ва таржима лингвистикасининг турли назарияларини киёслаш, таҳлил қилиши ва уларни илмий фаолияти ҳамда амалиётга татбиқ қилиши;

таржиманинг лингвистик ва типологик хусусиятларини аниклай олиши;

тил ва маданиятнинг ўзаро алокасини таҳлил қилиши;

лингвомаданий бирликлар ва маданий маълумотларни таржима қилиш усулларини билиши ва улардан фойдалана олиши;

тиллараро ва маданиятлараро юз бериши мумкин бўлган сценарийлар моделини ишлаб чиқиш қўнималарига эга бўлиши;

ўрганилаётган мамлакатдаги тил вазияти бўйича маълумотларни тўплаш, таҳлил қилиш, тизимлаштириш ва уларга баҳо бериши;

магистратура мутахассислиги бўйича назарий ва амалий билимларни, ўкув ва қўнималарни шакллантириши;

магистратура мутахассислиги бўйича билимлар базасини яратиш, жамлаш ва улардан фойдаланиш қўнималарини ривожлантириши;

магистратура мутахассислиги бўйича илмий-тадқикот ишларини бажариш, қасб фаолиятининг қўзланган натижаларига эришишда жараёнларни моделлаштириш ва тизимли ёндашиш борасидаги илмий билимлар, амалий маҳорат ва қўнималарни таъминлаши керак.

Илмий фаолият блоки илмий тадқикотлар методологияси ўзлаштирилишини, талabalар томонидан ихтиослашган илмий ва таълим муассасаларида илмий-тадқикот ва илмий-педагогик ишлар бажарилишини назарда тутиши лозим.

Таплов фанлари:

Таплов фанлари таркиби ва мазмуди соҳа бўйича республика ҳамда хорижедаги етакчи мутахассис-олимларнинг муаллифлик курслари ва муаммоли маъruzalari асосида, фан, иқтисодиёт, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талаблари асосида шакллантирилади ҳамда белгиланган аудитория соатларининг машғулот турлари бўйича тақсимоти ОТМ Кенгашин томонидан белгиланади.

Курс ишига қўйиладиган талаблар

Курс иши мавзулари масъул кафедра карори билан мутахассислик фанлари доирасида белгиланиб мазкур фан бўйича олинган билимларни бойитишига хизмат қилиши керак.

3.2. Илмий фаолиятта қўйиладиган талаблар:

Илмий фаолият: илмий-тадқикот ва илмий-педагогик ишлар бажарилишини, магистрлик диссертациясини тайёрлашни, илмий семинар ва илмий амалиёт (стажировка)ни назарда тутиши лозим.

Илмий-тадқикот ишларига бўлган талаблар

Илмий-тадқикот иши ОТМнинг илмий-тадқикот лабораторияларида, академик ва соҳа илмий-тадқикот институтларида, корхона ва ташкилотларнинг тадқикот бўлинмаларида ўтказилади.

Илмий-тадқикот ишларни таълим муассасаларида, илмий марказларда, чет эл мамлакатларининг корхоналари ва ташкилотларида икки тарафлама ёки бошқа битимлар асосида ўтказишга рухсат этилади.

Илмий-тадқикот ишининг ҳажми, ташкилий ва илмий-методик таъминланиши кадрлар буюртмачиларининг талабларини хисобга олган ҳолда кадрлар тайёрловчи кафедра томонидан ишланган дастурда белгиланади;

Илмий-тадқиқот иши:

- магистратура мутахассислиги бўйича обьектлар ва жараёнларнинг намунавий моделлари ва уларни тадқиқ килиш методикаларини ўрганиш;
- экспериментал тадқиқотларни бажаришда қўлланиладиган стендлар, замонавий аппаратуралар ва бошқа жиҳозларни ўрганиш ва баён килиш;
- ахборот технологияларининг замонавий воситаларидан фойдаланиб илмий-тадқиқотларни ўтказиш;
- экспериментал тадқиқотлар натижаларига ишлов бериш, уларни таҳлил қилиш ва акс эттириш, хулосалар чиқариш, илмий мақолалар тайёрлаш, тавсияларни ишлаб чикиш;
- мустақил тадқиқотчилик фаолиятининг амалий кўникмаларини шакллантириш;
- фан, техника ва технологиянинг энг янги ютукларига асосланган ахборот базаларини қўллай билиш, улардан магистрлик диссертациясини бажаришда фойдаланишни назарда тутади.

Илмий-педагогик ишга бўлган талаблар

Илмий-педагогик иш ОТМ ҳамда малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида ўтказилади. Шунингдек, мутахассислигига мос ўрта маҳсус, касб-хунар таълими муассасасида ҳам ўтказилиши мумкин. Илмий-педагогик иш икки тарафлама ва бошқа битимлар асосида хориж мамлакатлари олий таълим муассасаларида ҳам ўтказилиши мумкин.

Илмий-педагогик иши:

- замонавий педагогик ва ахборот технологияларидан, ўқув-тарбия ишларининг интерактив усусларидан фойдаланган ҳолда педагогик фаолият маҳорати ва кўникмаларини шакллантириш;
- ўқув жараёнини илмий-услубий жиҳатдан таъминлашни ташкил этиш, уқув ва кўникмаларини ҳосил қилиши лозим;
- шунингдек:
 - маҳсус фанлар бўйича машғулотларнинг ҳар хил турлари: маърузалар, лаборатория ишлари, амалий ва бошқа машғулотларни ўтказиш бўйича стажировка;
 - маъруза матнлари ва машғулотларни ўтказиши режаларини тузиш;
 - янги педагогик ва ахборот технологияларни ўрганиш ва қўллаш;
 - талabalар билимини баҳолашда рейтинг-назорат тизимини қўллаш;
 - талabalар мустақил ишини ташкилий ва ўқув-методик таъминлашни ўрганиш;
 - услубий кўрсатмаларни тузиш;
 - тарбиявий ишларни ўтказишни назарда тутади.

Магистрлик диссертациясига бўлган талаблар

Магистрлик диссертацияси мавзулари соҳанинг ривожланиш истиқболи ва фан, таълим, техника, технология, иқтисодиётдаги замонавий ютуқлар ҳамда кадрлар буюртмачиларининг талабларини хисобга олган ҳолда олий таълим муассасасининг мутахассислар тайёрловчи кафедраси томонидан белгиланади.

Магистрлик диссертацияси мавзусини танлаш ва илмий раҳбарни тайинлаш биринчи ўқув йилининг биринчи икки ойн давомида амалга оширилади. Ишнинг бажарилиши мос мутахассислик бўйича фан доктори илмий даражаси ёки мутахассислар тайёрловчи кафедра бўйича ушбу таълим муассасасида фаолият кўрсатувчи илмий даражака ва илмий унвонга эга бўлган ўқитувчи илмий раҳбарлигида бажарилади. Илмий маслаҳатчилар сифатида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармок илмий-тадқиқот институтлари, ишлаб чиқаришнинг юкори малакали мутахассислари таклиф килиниши мумкин.

Магистрлик диссертациясининг мазмуни тизимлаштирилган кўринишидаги илмий-тадқиқот (ёки илмий-техникавий ечим) нинг дастлабки асосларини, унинг бажарилиб

боришини ва олинган натижаларини кайд килиши керак. Бунда илмий асослар (ёки илмий-техникавий ечимлар) хар тарафлама таҳлил килиниши, мавжуд мукобил вариантиларда кўриб чикилиши ва улардан бирининг танланишига асосланиши лозим.

Магистрлик диссертацияси натижалари бўйича олинган маълумотни матн ёки кўргазмали материал кўринишида мустаҳкамланади, унда муаллиф томонидан мавзунинг назарий ёки амалий ахамияти исботланади. Матн ва кўргазмали материал *ҳажми ва мазмунининг тасвиғи* магистрлик диссертацияси мавзусининг йўналиши (илмий ёки илмий-техникавий) ва мутахассислар буюртмачилари талабларига боғлиқ холда мутахассислар тайёрловчи кафедра томонидан белгиланади.

Белгиланган муддатда бажарилган магистрлик диссертацияси Давлат аттестацияси комиссиясига: илмий раҳбар *холосаси*, соҳа бўйича илмий ходим ёки мутахассиснинг ташқи тақризи ва мос мутахассисликнинг магистр таълим дастури бўйича шахсий режа бажарилганлиги хақидаги *маълумотнома* билан бирга тақдим этилиши лозим.

Магистрлик диссертацияси Давлат аттестация комиссияси ва жамоа олдида очик химоя килинади.

Илмий семинарга бўлган талаблар

Илмий семинар магистратура талабаларида тадқиқот ишларини олиб бориш ва магистрлик диссертацияларини тайёрлаш кўнікмаларини шакллантиришга, магистрантнинг назарий-методологик тайёргарлигини чукурлаштириш ва йўналтиришга, илмий-тадқиқот фаолияти технологияларини амалий эгаллашларини таъминлашга йўналтирилган. Илмий семинарнинг асосий максади магистратура талабаларида илмий коммуникация кўнікмасини шакллантириш, илмий-тадқиқот иши натижаларини унинг турли босқичларида мухокомасини ташкил этишдан иборат. Илмий семинар ОТМ да ёки ЎзФЛ ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларида 1, 2, 3 семестрлар мобайнида ўтказилади.

Илмий семинар:

- магистрлик диссертацияси мавзуи бўйича манбаларни (дарслеклар, ўкув қўлланмалар, илмий монографиялар, маколалар, маъruzалар, услубий адабиётлар ва х.к.) ўрганиш;
- маълумотларни таҳлил килиш ва умумлаштириш;
- амалга оширилган тадқиқотлар натижалари бўйича маъруза тайёрлаш ва илмий семинарда маъруза килишни назарда тутади.

Илмий амалиёт (Стажировка).

Илмий амалиёт илмий-тадқиқот иши ва магистрлик диссертациясини бажариш жараёнида амалга оширилади. Илмий амалиёт (Стажировка) магистратура мутахассислиги бўйича максадли касбий таълим ўкув режа ва дастурларини ўзлаштириш, магистратура талабаларида илмий-тадқиқот компетенцияларини шакллантириш, таълимни фан ва ишлаб чиқариш билан интеграциясини ривожлантириш йўли оркали магистрлар энг янги илмий-техник ривожланишдаги ютуқлар ҳамда иқтисод, фан, техника, маданият ва соғлиқни саклаш тармоқларидағи замонавий техника ва технологиялар базасида илмий тадқиқот ишлари, такозо этганда индивидуал илмий изланиши ва тажриба-синовларни ўтказиш максадида ташкил этилади.

Илмий амалиёт (Стажировка):

- илмий тадқиқот олиб бориш, назарий ва амалий билимларни чукурлаштириши;
- табиий ва ижтимоий-иктисодий географиянинг бошқа соҳа ва тармоқларидағи замонавий техника ва технологияларда қўлланилиши билан таништириши;
- амалий касбий ва илмий-тадқиқот компетенцияларни шакллантириши;
- касбга самарали мослашувни таъминлаши лозим.

Бунда илмий амалиёт (стажировка)га йўлланган магистратура талабаси ўкув жараёни жадвалини индивидуал график асосида ҳам бажариши кўзда тутилади. Ушбу холатда стажировкани ташкил этиш тартиб-коидалари амалдаги норматив-хуқуқий ҳужжат (Низом) асосида олиб борилади.

3.3. 5A120201-Қиёсий тилишүнослик, лингвистик таржимашүнослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юкори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли аудитория машғулотларининг энг юкори ҳажми ҳафтасига - 30 соатгача қилиб белгиланиши мумкин. Қолган соатлар ҳажми мустақил таълим учун ажратилади.

Жорий, оралик ва якуний аттестацияларни хисобга олган ҳолда ўқув режа ва фандастурининг умумий ҳажми 2 йиллик ўқув даври учун ҳафталик ўқув юкламалардан келиб чиқкан ҳолда белгиланади.

Магистратура мутахассисликларининг ўқув режалари ва фанлар дастури мазмуни олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлашнинг бирламчи ва бошлангич босқичи сифатида мутахассислик бўйича чукур фундаментал ва амалий билимлар беришни кўзда тутган ҳолда шакллантирилади.

Фаол ва интерфаол шаклларда ўтказилаётган машгулотларнинг улуши дастурнинг асосий мақсади, талабалар контингенти хусусиятлари ва муайян фан мазмуни билан аниқланади. Талабаларнинг академик гурухлари учун маъзуза соатлари ҳажми аудитория вактининг 50 фоизидан ошмаслиги керак. Фан мавзуларининг камида 40 фоизи (умумий юклама ҳажмига нисбатан) мустақил таълим тарзида ўзлаштирилиши лозим.

Талабаларнинг ўқув режалар ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўқув фанларининг бир қанча масалалари ва муаммолари бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Магистратура мутахассисликлари унинг ўқув режаларига мувофиқ равища якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

Ўқишнинг норматив муддати 2 йил бўлганда ўқув жараёни 100 ҳафтани ташкил этиши зарур.

Назарий таълим ва илмий фаолият	54 ҳафта
Аттестациялар ва давлат аттестацияси	7 ҳафта
Илмий амалиёт (стажировка)	21 ҳафта
Таътиллар	18 ҳафта
Жами	100 ҳафта

Таълим дастурини ўзлаштиришда бир қатор масалалар ёки интеграллаштирилган курслар муаммолари бўйича талабаларнинг мустақил таълими кўзда тутилади.

Ўқиш даврининг умумий ҳажми қўйидагица тақсимланиши зарур:

назарий таълим-	30-45%;
аттестация -	4-7%;
таътиллар -	15-20%;
илмий фаолият -	55-70%.

Илмий фаолият магистратура талабасининг якка тартибдаги календарь иш режаси асосида амалга оширилади ва қўйидагиларга бўлинади:

илмий тадқикот иши, илмий-педагогик иш ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш –	43,8%;
илмий семинар -	15,4%.
илмий амалиёт (стажировка) -	40,8%.

Назарий таълим ҳажми магистратура мутахассислигига қараб қўйидаги тарзда фанлар блоклари бўйича тақсимланади:

умумметодологик фанлар -	16,0%;
мутахассислик фанлари -	54,0 %;
танлов фанлари -	30,0%.

Илова

5A120201 – Қиёсий тилшүнослик, лингвистик тарәсимашүнослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги бўйича таълим дастурининг тузилиши

T/p	Ўқув блоклари, фанлар ва фаолият турларининг номлари	Умумий юкламанинг ҳажми, соатларда
1.00	Умумметодологик фанлар	260
1.01	Илмий-тадқиқот методологияси	65
1.02	Махсус фанларни ўқитиш методикаси	65
1.03	Амалий хорижий тил	130
2.00	Мутахассислик фанлари	870
2.01	Таржимашуносликнинг назарий масалалари	186
2.02	Қиёсий тилшүнослик	188
2.03	Матн таржимаси ва таҳрири	186
2.04	Таржиманинг лингвомаданий аспектлари	186
2.05	Шарқ мамлакатлари социолингвистикаси	124
3.00	Танлов фанлари	490
	Жами:	1620
4.00	Илмий фаолият	2430
4.01	Илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик иш, магистрлик диссертациясини тайёрлаш	1026
4.02	Илмий семинар	270
4.03	Илмий амалиёт (стажировка)	1134
	Жами:	4050
5.00	Аттестациялар	378
	ҲАММАСИ	4428

Библиографик маълумотлар

УДК: 002:651.1/7

Гурӯҳ Т 55

OKC 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, касбий фаолият обьекти, касбий фаолият соҳаси, магистратуранинг ўқув режа ва фан дастури, профиль, ўқув цикли, ўқиб-ўрганиш натижалари, қиёсий тилшунослик, таржима лингвистикаси, таржимон-референт, гид-таржимон, синхрон таржима, адекват таржима, касбий этика, таржимон стратегияси, коммуникатив мақсад, аналитик шарҳ, таржиманинг типологик хусусияти, лингвомаданий бирлик, тил, маданият, этнос, антропоцентрик парадигма, маданият ва инсон, маданият ва цивилизация, лингвокультуре мақсади, тил вазияти, илмий бошвариши, ахборот коммуникатив тизимлар, замонавий тадқиқот методлари, замонавий педагогик технологиялар, моделлар ва моделлаш, илмий тадқиқотни ташкил килиш, виртуал электрон билим манбалари.

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда
кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Тошкент давлат шарқшунослик институти

Ректор А.Маннонов

2018 йил «06» август

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси

Раис С.Сандов

2018 йил «06» август

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги

Олий ва ўрта махсус, қасб-хунар
таълим минни
ривожлантириш маркази

Директор

Б.Х.Рахимов

M.Ý.

Алишер Навоий номидаги Тошкент
давлат ўзбек тили ва адабиёти
университети

Ректор

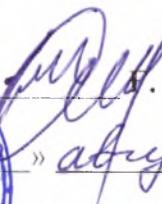
Ш. Сироғиддинов

2018 йил «10» август

M.Ý.

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари
университети

Б. Рахимов

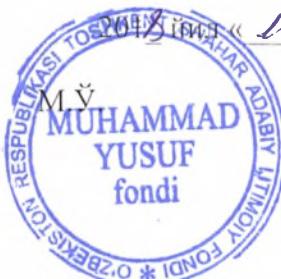
 «август

Мухаммад Юсуф номли жамоат фондни

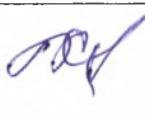
Раис Н.Саломова

 «август

M.Ý.

**5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик
(шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги бўйича малака талаблари ва
ўқув режасини ишлаб чиқувчи Ишчи гурух таркиби**

т/р	Ишчи гурух раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш.	Лавозими, илмий даражаси ва уивони, иш жойи	Имзо
1.	Маннонов Абдураҳим Муталович	Раис, ТДШИ ректори, ф.ф.д., профессор	
Аъзолари:			
1.	Абдуллаев Нодир Абдулхаевич	ТДШИ Ўқув ишлари бўйича проректор, сиёс.ф.н.	
2.	Умарова Саодат Маҳкамовна	ТДШИ Ўқув-услубий бўлим бошлиғи	
3.	Омонов Қудрат Шарипович	ТДШИ Шарқ филологияси факультети декани, ф.ф.д., доцент	
4.	Усманова Шоира Рустамовна	ТДШИ Таржимашунослик кафедраси мудири, ф.ф.д., профессор	
5.	Ҳамидов Хайрулла Худоёрович	ТДШИ Таржимашунослик кафедраси катта ўқитувчиси	
6.	Очилов Эргаш Зокирович	ЎзР ФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти катта илмий ходими, ф.ф.н.	

М.Ў.

Ректор

Ўқув ишлари бўйича
проректор

Декан

А. Манонов

Н.А. Абдуллаев

К.Ш. Омонов

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси бакалавриат таълим йўналишлари (магистратура мутахассисликлари) учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йўналиши (магистратура мутахассислиги) битирувчилари касбий фаолиятларига кўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

т/р	Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши (магистратура мутахассислиги)		Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг бакалавриат таълим йўналиши (магистратура мутахассислиги) битирувчилари касбий фаолиятларига кўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1.	5120200	Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича)	Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак: <ul style="list-style-type: none"> – таржимашуносликнинг самарали шаклларини ишлаб чиқиш ва уларни амалда кўллани; – турли жанрларга мансуб асарларни таржима килиш ва уларга алоқадор муаммоларни таҳлил килиш; – чет тилидан она тилига ва она тилидан чет тилига турли матн ва нуткларни оғзаки ва ёзма шаклда, тўгри ва сифатли таржима килиш; – бадиий таржима ишларини ташкил этиш ва уларни амалга ошириш; – терминологик таржима ишларини ва хизмат кўрсатишни ташкил этиш; – матнларни таҳтириб килиш; – она тили ва хорижий тилларда фикрлаш маданиятини эгаллаган бўлиши, оғзаки ва ёзма нутқини аргументланган ҳолда аник баён килиш қобилиятига эга бўлиши; – ижодкорлик салоҳиятидан фойдаланиши, янги гояларни яратиши; – соҳага оид мақолалар ёза билиш; – барча турдаги хатларни ёза билиш; – барча турдаги маълумотларни ёза олиш; – соҳага оид адабиётлар (мақолалар, китоблар, малакавий иш) таҳдилларини ёза олиш; – соҳага оид адабиётлар (бирламчи ва иккиламчи манбалар)га аннотациялар ёза олиш; – турли илмий материалларга хулоса ёза олиш; – тезис ва конференцияда қатнашиш учун тақлиф ва мушоҳадаларини ёза олиш; – соҳага оид мавзулар бўйича тақдимот ва маъruzalalar кила олиш; – ҳалқаро конференцияларда синхрон, визуал, кетма-кет таржима қила олиш; – амалиётда информацион технологияларни ҳалқаро ва касбий стандартларни, замонавий педагогик ва ахборот технологияларини кўллаш; – таржима дастурларини ишлаб чиқиши; – интернет тармоғи орқали таржима хизматларини йўлга кўйиш.
2.	5A120201	Киёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича)	

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси
масъул котиби

М. Абдусаматов

ЎзРФА Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти бакалавриат таълим йўналишлари (магистратура мутахассисликлари) учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йўналиши (магистратура мутахассислиги) битирувчилари касбий фаолиятларига кўйилашган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

т/р	ЎзРФА Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши (магистратура мутахассислиги)		ЎзРФА Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг бакалавриат таълим йўналиши (магистратура мутахассислиги) битирувчилари касбий фаолиятларига кўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1.	5120200	Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича)	Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилияtlарга эга бўлини керак: – ўтказилаётган тадқикотлар бўйича илмий обзорлар яратиш, рефератлар ва библиографиялар тузиш; – илмий семинарлар, илмий конференциялар ишида маъruzachi, мухокамаларда қатнашувчи ва референт сифатида иштирок этиш; – илмий ва соҳага оид журналларга мақола ва тақризлар тайёрлаш; – интернет тармоғида янги илмий, адабий ва лисоний янгиликлар, янги педагогик технологиялар ва эксплуатацион ютуклар ҳакидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда кидириш ва топиш; – илмий-тадқикот ва ишлаб чиқариш жамоаси таркибида касбий фаолият масалаларини ечиш; -- илмий манбаларга асосланган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқикотлар олиб бориш; -- мумтоз меросни ўрганиш ва оммалаштиришга оид турли тадбир, анжуман ва маърифий сухбатларни ташкиллаштириш ва бошкариш; -- АРМда ахборот технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиши билан боғлик бўлган жараёнлар мониторинги хамда сифатини баҳолаш механизmlарини ишлаб чиқиши; – ахборот технологияларидан фойдаланган ҳолда ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш механизmlарини ишлаб чиқиши; – жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиши ва бошкарни; – фикрлар ҳар хил бўлган шароитда тўғри қарор кабул қилиши; – бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш, назорат килиш ва амалга оширишни натижаларини баҳолани.
2.	5A120201	Киёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича)	

ЎзРФА Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти Илмий ишлар бўйича директор ўринбосари

Рарб

Каримова С.У.

ЎзРФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти бакалавриат таълим йўналишлари (магистратура мутахассисликлари) учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йўналиши (магистратура мутахассислиги) битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

т/р	ЎзРФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти учун кадр тайёрланётган бакалавриат таълим йўналиши (магистратура мутахассислиги)		ЎзРФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институтининг бакалавриат таълим йўналиши (магистратура мутахассислиги) битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1.	5120200	Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича)	<p>Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> – маънавий-маърифий ишларни режалаштира олиш, уни ташкиллаштириш методикасини эгаллаш, ўқувчилар онгига миллий истиқлол гоясини сингдириш; – ўқувчиларда мағкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларини билиш; – глобаллашув шароитида кечётган жараёнларда ёзма маънавий мероснинг ўрни ва таъсири хакида тушунтириш ишларини олиб бориш; – маҳаллаларда маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича индивидуал сухбат ўтказиш; – миллий урф-одат ва маросимларни ўтказишида умуминсоний кадриятлар, меҳрурват, багрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларни очиб бериш; – жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқариш; – фикрлар ҳар хил бўлган шароитда тўғри қарор қабул қилиш; – бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш, назорат қилиш ва амалга оширилган ишнинг натижаларини баҳолаш; – ўқитишининг илмий асосларини таҳлил кила бориш, методик бирлашмаларда умумий ўрта таълим, ўрта маҳсус, касб-хунар таълими мазмунидаги фаннинг ўрнини белгилай олиш ва унинг илмий муаммолари бўйича педагогик ўқишиларда маъruzalар қилиш, мактаб, академик лицей ва касб-хунар колледжларида дифференциал таълимни йўлга қўя олиш, ўқув жараёни билан боғлик барча ҳужжатларни юритиши; – гуманитар соҳа фанларини ўқитишида намунавий инновацион-технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш; – ўқув фанларини ўқитиши методикасини эгаллаш; – электрон ўқитиши усусларини эгаллаш; – замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб, хали оммалашиб ултурмаган ўқув машғулотларини ўтказиш; – ўқитилаётган фанлар бўйича ўқув машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни тузиш, тайёрлаш ва расмийлаштириш; – ўқитилаётган фан бўйича ўқув машғулотларини ўтказиш учун ўқитишининг дидактик ҳамда техник воситаларидан фойдаланиши; – умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тизимининг таълим муассасаларида
2.	5A120201	Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича)	

			<p>мутахассисликка оид тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича назарий, амалий ва семинар машгулотларини ўтказиш;</p> <ul style="list-style-type: none"> – мустақил таълим ва ижодий кидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги турли усуллар, воситалар ва бошқа соҳаларда ўз-ўзини мунтазам тақомиллаштириб бориш; – узлуксиз таълим тизимининг ДТС, Малака талаблари, ўқув дастурлари ва бошқа ўқув-меъёрий хужоатларни ишлаб чикиш.
--	--	--	---

ЎзРФА Ўзбек тили, адабиёт ва фольклори
институти илмий котиби

Р.Баракаев

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида ва ҳар бир таянч ОТМ учун Ҳукумат томонидан чиқарилган Фармон ва қарорлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириги асосида Тошкент давлат шарқшунослик институтида ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаларининг турдош ОТМлари билан

КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ

Тошкент ш.

“10” 08 2018 й

Қатиначилар:

ТДШИ дан: А.М.Маннонов – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори, С.М.Умарова – ТДШИ ўкув-услубий бўлим бошлиги, Қ.Омонов – Шарқ филологияси факультети декани, Ч.Хусанов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва сиёсати факультети декани; И.Бекмуратов – Тарих ва фалсафа факультети декани; С.Ҳошимова – Хитойшунослик факультети декани; Р.Алимухамедов – Мумтоз филология кафедраси мудири, Р.Р.Алимова – МОХТМ кафедраси мудири, Т.С.Расулов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.А.Пўлатова – Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси мудири, У.У.Муҳибова – Жанубий Осиё тиллари кафедраси мудири, Н.Э.Каримова – Хитой сиёсати, тарихи ва иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.Сайфуллаев – Жаҳон сиёсати ва халқаро муносабатлар кафедраси мудири, Ш.Усмонова - Таржимашунослик кафедраси мудири.

Шунингдек, ЎзМУ, ЖИДУ, ТИУ, ЎзДЖТУдан таклиф этилган етакчи профессор-ўқитувчилар, кафедра мудирлари.

КУН ТАРТИБИ

I. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топширигида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазиригининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли бўйргида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш максадида Тошкент давлат шарқшунослик институти ижодий ишчи гурухлари томонидан тайёрланган кўйидаги бакалавриат таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўкув режалари муҳокамаси:

Таълим йўналишлари:

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ тиллари бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (мумтоз тиллар бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (хитой филологияси);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Халқ Республикаси);
- 5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;

5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

Магистратура мутахассисликлари:

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқиқот йўналишлари бўйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
- 5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);

- 5А120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
 5А120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича);
 5А120701 – Халқаро муносабатлар ва ташки сиёсат;
 5А120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
 5А231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);
 5А231101 – Ташки иқтисодий фаолият (тармоқлар ва фаолият турлари бўйича).

Сўзга чиқдилилар: А.Маннонов – Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўкишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президентиги Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида тузилган ишчи гурух профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ, хорижий ОТМлар таржибасини ўрганиш натижасида 10 та бакалавриат таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари ҳақида аҳборот берди, уни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ҳақида йигилиш қатниашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Эшитилди: Н.Абдуллаев – Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва ЎзМУ, ЎзДЖТУ, ТИУ, ЖИДУ ижодий ишчи гурухлари аъзоларини жалб этган ҳолда амалдаги Малака талаблари замонавий таълим технологиялари, энг янги аҳборот ва ўкув-услубий талаблар асосида таҳлил этилди, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими синчковлик билан ўрганиб чиқилди. Мазкур таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича турдош этиб белгиланган ОТМларнинг тегишли кафедралари билан боғланилиб, улардан таклифлар олинди ва Малака талаблари ҳамда ўкув режалар лойиҳаси тайёрланди. Ўкув режалардаги бир қатор фанлар янгиланди ва қолган фанларнинг мазмуни тубдан ўзgartирилди. Ўкув режаларини ишлаб чиқилишида фанлар таркиби, уларнинг мазмуни, маъруза, амалий ва семинар машғулотларига ажратилган юкламалар ҳажми, фанларнинг семестрларда ўқитилиш кетма-кетлиги ҳамда малакавий амалиётларни ўтказиш муддатлари белгиланган меъёрларга мос шакллантирилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўкув режалари олий таълимга кўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс эттиради ва меъёр талабларига жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда республикамизда олиб борилаётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, халқ хўжалигида замонавий инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий кўниқмаларни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буортмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Куни тартибидаги мазкур масала бўйича йигилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг **ҚАРОР ҚИЛИНДИ:**

Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари маъкуллансан.

1. 2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўкув режаларини Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирилигида ташкил қилинган ишчи гуруҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта маҳсус, қасб-хунар таълим мини Ривожлантириш марказига топширилсан.

Мажлис раиси, ТДШИ ректори,
ф.ф.д., профессор

Котиба

Тошкент давлат шарқшунослик институти таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талабларининг асосий кадрлар истеъмолчилари билан

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш.

“10” 08 2018 й.

Биз қўйида имзо қўювчилик – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори А.Маннонов, Ўзбекистон Миллӣ университети ректори А.Марахимов, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети ректори А.Абдуваҳитов, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ректори Ф.Рахимов Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувоғик ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари малака талаблари ва ўкув режалари билан танишиб, келишув ҳақида ушбу далолатномани туздик.

Малака талаблари ҳамда ўкув режаларининг ишлаб чиқилишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўкишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириги ҳамда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа мөъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар, шунингдек, халқаро тажрибаларга асосланилган.

Мазкур малака талаблари ва ўкув режаларининг ишлаб чиқилишида асосий кадрлар истеъмолчилари томонидан қўйилган талаблар ҳам инобатга олинган.

Ишлаб чиқилган малака талаблари йўналишларни тартибда тасдиққа тавсия этилиши мақсаддага мувоғик.

Тошкент давлат шарқшунослик институти
ректори

А. Маннонов

Ўзбекистон Миллӣ университети
ректори

А. Марахимов

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия
университети ректори

А. Абдуваҳитов

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари
университети ректори

Ф. Рахимов

Тошкент давлат шарқшунослик институти
5А120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик
(шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича
тайёрланган малака талабларига
ТАҚРИЗ

Глобаллашув, стандартлашув, интеграциялашув ва маданиятларнинг аралашуви юз бераётган хозирги кунда турли халқлар тили ва маданиятини ўрганиш, уларни қиёсий тадқик этиш, лингвистика ва таржимашуносликнинг муштарак муаммоларини ҳал қилиш ҳар жихатдан долзарб вазифа ҳисобланади. Бу вазифани ҳал этиш учун ҳар томонлама етук, интеллектуал салоҳияти юқори, юксак маънавиятли, она тили ва хорижий тилларни мукаммал эгаллаган ва ундан қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик соҳасида самарали фойдалана оладиган малакали мутахассисларни тайёрлаш лозим бўлади.

5А120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича тайёрланган мазкур малака талаблари Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги Конуни, «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури», «Узлуксиз таълим тизими учун давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш тўғрисида»ги ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора - тадбирлари тўғрисида”ги карорлари, шунингдек, бугунги кундаги қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашуносликнинг долзарб муаммолар ечими ва таржимашунослик тизими тараққиётининг муҳим омилларидан келиб чиқсан ҳолда яратилган.

Малака талабларини тайёрлашда узвийлик, узлуксизлик тамойилларига таянилган. Белгиланган мутахассисликнинг умумий таснифи берилиб, ўкув режа ва фан дастурининг меъёрий муддати, ўқиш шакли ва мос малака даражаси белгиланган. Мутахассисликнинг қўлланиш соҳаси, унинг асосий фойдаланувчилари, мутахассислик бўйича магистрлар касбий

фаолиятларининг таснифи, соҳалари, объектлари, турлари, таълимни давом эттириш имкониятлари, магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар батафсил кўрсатиб берилган. Шунингдек, мазкур малака талабларини шакллантиришда турдош олий таълим муассасалари, буюртмачи ташкилотларнинг таклифлари, тавсиялари эътиборга олинган.

Мутахассислик бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган малака талабларида уларнинг илмий-тадқиқот, таржимонлик (таржимон, таржимон-референт, гид-таржимон), ташкилий-бошқарув, маданиятларо мулокот, педагогик ҳамда консалтинг хизмати фаолиятларидаги қобилиятлари кўрсатиб берилган.

Тақризланаётган мазкур малака талабларини 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича зарур меъёрий хужжатлар олдига қўйилаётган талабларга, давлатимиз таълим сиёсатининг ўзаги бўлган ракобатдордаш кадрлар тайёрлаш вазифаларига мос дейишга асослар етарли.

5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича ишлаб чиқилган мазкур малака талабларини ижобий баҳолайман ва уни ўқув жараёнига татбиқ этишга тавсия этаман.

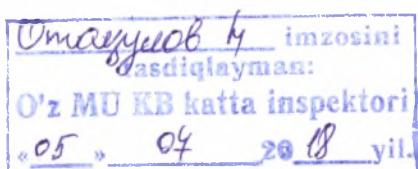
Н. Отакулов

Мирзо Улуғбек номидаги

Ўзбекистон Миллий университети

Хорижий филология факультети

Ўқув ишлари бўйича декан мувонини

Тошкент давлат шарқшунослик институти
5А120201 - Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик
(шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича
тайёрланган малака талабларига
ТАҚРИЗ

Ўзбекистон мустақилликка эришгандан сўнг республика таълим тизимида давлат аҳамиятига молик ислоҳотлар мунтазам равишда амалга ошириб келинмоқда. Ҳар томонлама етук, хусусан, интеллектуал салоҳияти юқори, юқсак маънавиятли, она тили ва хорижий тилларни муқаммал эгаллаган ва ундан таржима амалиётида самарали фойдалана оладиган кадрларни етиштириш давр талабига айланди.

5А120201 - Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича тайёрланган мазкур малака талаблари Ўзбекистан Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги Қонуни, «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури», «Узлуксиз таълим тизими учун давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш тўғрисида»ги ва Ўзбекистон Республикаси биринчи Президентининг “Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорлари, шунингдек, бугунги кундаги қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашуносликнинг долзарб муаммолар ечими ва таржимашунослик тизими тараққиётининг муҳим омилларидан келиб чиқкан ҳолда яратилган.

Ушбу малака талабларида акс этган мутахассисликнинг қўлланиш соҳаси, унинг асосий фойдаланувчилари, мутахассислик бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи, соҳалари, обьектлари, турлари, таълимни давом эттириш имкониятлари, магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар, малака талаблари республикамиз меҳнат бозорида қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик бўйича етук касбий лаёқатга эга бўлган мутахассисларга катта эҳтиёж борлигидан далолат беради.

Қайд қилинган малака талбларида мутахассисликнинг ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига, ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар ҳамда мутахассисликнинг ўқув режасидаги юклама ҳажми аниқ қўрсатиб берилган.

Мутахассислик бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган малака талбларида уларнинг илмий-тадқиқот, таржимонлик (таржимон, таржимон-референт, гид-таржимон), ташкилий-бошқарув, маданиятлараро мулокот, педагогик ҳамда консалтинг хизмати фаолиятларидаги қобилияtlари батафсил ёритиб берилган.

Мутахассисликнинг ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талабларда таълим соҳасидаги узвийлик, узлуксизлик тамойилларига таянилган бўлиб, унда магистрантлар томонидан умумметодологик фанлар, мутахассислик фанлари ва илмий фаолият каби мажбурий блокларнинг ўзлаштирилиши назарда тутилган.

Мазкур малака талаблари 5A120201 - Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича зарур меъёрий хужжатлар олдига қўйилаётган талабларга, таълим сиёсатининг асоси бўлган рақобатбардош кадрлар тайёрлаш вазифаларига мос.

5A120201 - Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича ишлаб чиқилган ушбу малака талабларини ижобий баҳолайман ва уни ўқув жараёнига татбиқ этишга тавсия этаман.

Х. Дадабоев

Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат
ўзбек тили ва адабиёти университети
Ўзбек тилшунослиги кафедраси профессори,
филология фанлари доктори

Тошкент давлат шарқшунослик институти
5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик
(шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича
тайёрланган малака талабларига

ТАҚРИЗ

Таълим соҳасини ривожлантириш, ислоҳотларни амалга ошириш ижтимоий ҳаётдаги ўзгаришлар, таълимнинг меъёрий хужжатларини такомиллаштириш, таълим соҳасидаги илғор тажрибалардан ижодий ва унумли фойдаланиш, ижтимоий тараққиёт ҳамда фан, таълим, ишлаб чиқариш ва шахс ривожланишининг интеграцион хусусиятларидан келиб чиқиш каби масалалар билан узвий боғлиқдир.

5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислигининг ушбу малака талаблари замонавий таълим жараёни талаблари, Ўзбекистон Республикасининг таълим тизими тўғрисидаги қатор карорлари, шу билан бирга, қиёсий тилшунослик ва лингвистик таржимашуносликнинг долзарб муаммоларини эътиборга олган ҳолда ишлаб чиқилган.

Малака талабларини тайёрлашда узвийлик, узлуксизлик тамойилларига таянилган. Белгиланган мутахассисликнинг умумий таснифи берилиб, ўқув режа ва фан дастурининг меъёрий муддати, ўқиш шакли ва мос малака даражаси белгиланган. Мутахассисликнинг қўлланиш соҳаси, унинг асосий фойдаланувчилари, мутахассислик бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи, соҳалари, обьектлари, турлари, таълимни давом эттириш имкониятлари, магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар батафсил қўрсатиб берилган. Шунингдек, мазкур малака талабларини шакллантиришда турдош олий таълим муассасалари, буюртмачи ташкилотларнинг таклифлари, тавсиялари эътиборга олинган.

Магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган малака талабларида уларларнинг илмий-тадқиқот, таржимонлик (таржимон, таржимон-референт, гид-таржимон), ташкилий-бошқарув, маданиятларо мулокот, педагогик ва консалтинг хизмати фаолиятларидағи қобилиятлари атрофлича акс эттирилган.

Умуман, 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича тайёрланган мазкур малака талаблари ҳозирги давр талаби ва таълим жараёнининг бугунги ҳолатидан келиб чиқкан ҳолда тайёрланган бўлиб, уни ўкув жараёнига татбиқ этиш мақсадга мувофиқдир.

Б. Холбекова
Ўзбекистон Ёзувчилар Уюшмаси
Халқаро алоқалар ва бадиий
таржима бўлими етакчи мутахассиси

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус қасб-хунар таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашининг “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” Ўқув-услубий бирлашмаси мажлисининг

БАЁННОМАСИ

“15” 08 2018 йил

Тошкент шаҳри

Катнашдилар: Бирлашма рапси – А.М. Маннонов

Аъзолари: Ўқув-услубий бирлашма котиби: С.М. Умарова;

ўқув-услубий бирлашма аъзолари ва таклиф этилганлар.

КУН ТАРТИБИ:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июнданги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўкишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июнданги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик қўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйргуга белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўкув режаларини муҳокама килиш ҳамда уни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

Эшитилди: Ўқув-услубий бирлашма рапси А.М.Маннонов:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрланни оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июнданги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўкишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июнданги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик қўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйргуга белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида институтда тузилган ишли гурӯҳ профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассислари Классификатори”га мувофиқ 10 та бакалавриат таълим йўналишлари ҳамда 11 та магистратура мутахассислари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари ҳакида ахборот берди, уни муҳокама килиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ҳақида йигилиш катнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва тақлифлар билдиришларини сўради.

Сўзга чиқдилар: ТДШИ Ўқув ишлари бўйича проректор Н.Абдуллаев:

Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва турдош олий таълим муассасаларидан мутахассис профессор-ўқитувчиларни жалб қилган ҳолда, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассисларни бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизимини изчил ўрганиш натижасида ҳамда белгиланган директив хўжкатларга асосланиб, юкорида келтирилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисларни бўйича малака талаблари ва ўкув режалари лойиҳаси қайта ишлаб чиқилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўкув режалари олий таълимга қўйилган талабларни ўзида тўлигича акс эттиради ва меъёр талабларига тўлиқ жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассисларни классификаторига мос равишда республикамизда олиб борилаётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, ҳалқ хўжалигида замонавий инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий кўникмаларни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюртмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Юқоридагиларни инобатга олиб, куйидаги тақомиллаштирилган малака талаблари ҳамда ўкув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

Таълим йўналишлари:

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ тиллари бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (мумтоз тиллар бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (хитой филологияси);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Халқ Республикаси);
- 5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

Магистратура мутахассисликлари:

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқиқот йўналишлари бўйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
- 5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Кийсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
- 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усууллари (мамлакатлар бўйича);
- 5A120701 – Халқаро муносабатлар ва ташқи сиёсат;
- 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5A231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);
- 5A231101 – Ташки иқтисодий фаолият (тармоқлар ва фаолият турлари бўйича).

Уларга ишлаб чиқариш ва ИТИларининг мутахассислари, кадрлар буюрмачилари ва истеъмолчилари, турдош ОТМлари билан келишув баённомаси олинган. Сизлардан тайёрланган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режаларини муҳокама қилиб, ўз фикр-мулоҳазаларингизни билдиришларингизни сўрайман.

Бирлашма аъзоларидан: ф.ф.д., профессор К.Содиков, т.ф.д., профессор М.Исҳоқов, PhD Д.Сайфуллаев, и.ф.д., профессор Т.Расуловлар ҳам сўзга чиқиб, ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режаларини замонавий талаблар асосида тайёрланганлиги, уларда хорижий тажрибалар ҳамда гуманитар соҳадаги ислоҳатлар инобатга олинганлигини таъкидладилар. ушбу таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўкув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этдилар.

А.Маннонов - бирлашма раиси, профессор. Институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари олий таълим талаблари асосида тайёрланган, уларда Республикаизда гуманитар соҳада рўй бераётган иқтисодий ислоҳатлар ҳамда ҳалқаро тажрибалар тўлиғича ўз аксини тонган, деб ўйлайман. Шунинг учун муҳокамага қўйилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўкув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман.

Йигилиш аъзоларининг билдирган фикр ва мулоҳазаларини эътиборга олиб “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” ўкув-услубий бирлашмаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари маъқуллансин.

2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўкув режалари Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига ташкил килинган ишчи гурӯҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълимини Ривожлантириш марказига топширилсин.

“Ижтимоий ва гуманитар фанлар”
Ўкув-услубий бирлашмаси раиси, ф.ф.д., профессор

Бирлашма котиби:

А.МАННОНОВ

С.УМАРОВА

**5A120201 – Қиёсий тилишүнослик, лингвистик таржимашүнослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура
мутахассислиги малака талабининг ишлаб чикилишига**
ТУШУНТИРИШ ХАТИ

**5A120201 – Қиёсий тилишүнослик, лингвистик таржимашүнослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура
мутахассислиги малака талабини ишлаб чикишда куйидаги меъёрий-хукукий хужжатларга асосланилди:**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисадиёт соҳалари ва тармоқларининг иштироқини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўкишга кабул килиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга ошириллаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштироқини таъминлаш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириги;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли бўйруғи.

Малака талабини ишлаб чикишда чет элдаги мос мутахассисликлар бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими ўрганиб чикилди, мутахассислик битириувчиларинга кадрлар истеъмолчилар томонидан кўйилган малака талаблари хисобга олинди.

Олдинги магистратура мутахассислиги ўкув режасидаги юклама ҳажми билан киёслаганда 2018 йил ўкув режасида “Умумгуманитар фанлар” блокидаги фанлар сони 6 тадан 2 та камайтирилди, Махсус фанларни ўқитиш методикаси фани 3 блокдан 1 блокка ўтказилди: умумий юклама ҳажми 30%дан 18%га камайтирилди. “Мутахассислик фанлари” блокидаги фанлар сони ва фонзи ўзгармаган ҳолда, фанларга ажратилган соатлар ҳажми ўзгарди. “Танлов фанлари” блоки ўкув юклamasи ҳажми 15% дан 27% гача оширилди. “Илмий фаолият” блокидаги Илмий-тадқикот иши ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш учун ажратилган вакт мейрлари 717 соатга камайди, Илмий-педагогик иш Илмий семинар деб номланди; Илмий амалиёт (стажировка) ҳажми 594 соатга кўпайди.

Ушбу малака талаб “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг максади ва вазифаларининг, шунингдек таълим-тарбияга йўналтирилган ҳамда Президент, Вазирлар Маҳкамасининг карор-фармонларини мукаммал амалга оширилишига каратилган.

Малака талаби дастурида миллий мустакиллик, демократия, бой миллй ва маънавий анъаналар, ҳалкнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний кадриялари тамоилилари хисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим олувчиларда чукур билим, мустакил фикрлаш, юксак касбий малакавий кўнким шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби ҳалкаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуклари иктисадий устуворлик шаронтида кадрларга нисбатан ишлаб чикириш ва амалиётда қўйиладиган талабларни хисобга олган ҳолда илмий асосланади.

Ўкув юклamasининг оддийдан мураккабга караб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг кобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табакалаштириш имкониятлари хисобга олинди.

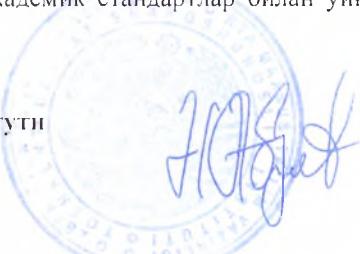
Таълим олувчилар ва битириувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-коидаларга мослигига эришилди.

Малака талабининг кулайлиги – унинг бажарилшини назорат килиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, мутахассисликнинг малака талабини ишлаб чикишда мухим аҳамият касб этди.

**5A120201 – Қиёсий тилишүнослик, лингвистик таржимашүнослик (шарқ тиллари бўйича) магистратура
мутахассислиги тажрибада текширудан ўтган таълим ҳамда ишлаб чикириш амалий фаолиятларининг илгор меъёрлари киритилди.**

Малака талабини ишлаб чикишда мамлакат ижтимоий-иктисадий таракиётининг истикболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютиклари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чикиб, иктисадиёт соҳаларининг модернизациялашув шаронтида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини ҳалкаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Тошкент давлат шарқшүнослик институти
ўкув ишлари бўйича проректори

Н.А. Абдуллаев

5A120201-Киёсий тилишүнослик ва лингвистик таржимашүнослик (шарқ тиллари бүйіч) магистратура мутахасиселігі үкүв жараёни жадвали ва үкүв режасыннан 2017 йилда таңдикланған үкүв режаси билан киёсий-

СОЛИШТИРМА ЖАДВАЛИ І. ҮҚУВ ЖАРАЁНИ ЖАДВАЛИ 2017 ЫНДАГИ ҮҚУВ РЕЖА БҮЙИЧА

2018 йил үкүв режасы бүйнчы

Үкүв жараёни 4 ҳафтага, Назарий таълим ва илмий фаолият 54 ҳафтага камайди. Малака амалиёти - Илмий амалиёт

1990-1991

Т/р	Үйкүв файллари, блок ва фаолият турларининг номлари	2017 йилдаги үйкүв режа бүйичча			2018 йил үйкүв режаси бүйичча			Аудитория иокламаси фарки +/-	Изох*		
		Юқлама жайми, соат ва % да		Юқлама жайми, соат ва % да							
		Умумий	%	Аудитория	Умумий	%	Аудитория				
1.00	Умумметодологик файллар	450	30	300	260	16	144	-190			
1.01	Ўзбекистоннинг ижтимоий-иистисодий ривожланиш стратегияси	60		40				-60	Ўйкүв режадан чиқарилди		
1.02	Илмий-тадқиқот методологияси	60		40	65		36	+5			
1.03	Педагогик технологиялар ва педагогик маҳорат	60		40	65		36	+5	Махсус файлларни ўқитиш методикаси деб номланди		
1.04	Англий хорижий тили	120		80	130		72	+10			
1.05	Замонавий ахборот коммуникация технологиялари	60		40				-60	Ўйкүв режадан чиқарилди		
1.06	Тайллов файллари	90		60				-90	Ўйкүв режадан чиқарилди		
2.00	Мутахасислик файллари	830	55	560	870	54	504	+40			
2.01	Таржимашунуосликнинг назарий масалалари	178		120	186		108	+8			
2.02	Киёсий тилишупослик ва таржима лингвистикаси	178		120	188		108	+10	Киёсий тилишупослик деб номи ўзгартирилди		
2.03	Матн таржимаси ва таҳрири	178		120	186		108	+8			
2.04	Таржиманинг лингвомаданий аспектлари	178		120	186		108	+8			
2.05	Шарқ мамлакатлари сониддингвистикаси	118		80	124		72	+6			
3.00.	Тайллов файллари	232	15	140	490	30	252	+156			
3.01.	Махсус файлларни ўқитиш методикаси	94		60					1 блокка ўтказилди		
3.02.	Тайллов файллари*	138		80							
	Жами	1512	100	1000	1620	100	900	+108			
4.00	Илмий фаолият	2700		1808	2430		1350	-270			
4.01	Илмий-тадқиқот иши ва магистрлик диссертациясинин тайёрлаши	1890		1260	1026		576	-864			
4.02	Илмий-педагогик иш	378		260	270		144	-108	Илмий семинар деб номланди		
4.03	Илмий амалият (стажировка)	432		288	1134		630	+702			
					378			+378	Аттестациялар соати янги киритилди		
	ХАММАСИ	4212		2808	4428	100	2250	+216			

Изох: 2018 йил ўкув режасида “Умумгуманиттар фанлар” блокидаги фанлар сони 6 таңан 2 та камайтирилди. Махсус фанларни ўқитиш методикаси фани 3 блокдан 1 блокка ўтказилиди; умумий юклама хажми 30%дан 18%га камайтирилди. “Мутахассиселик фанлари” блокидаги фанлар сони ва фоизи ўзгармаган көлдә, фанларга ажратылған соатлар хажми ўзгарды. “Танлов фанлари” блоки ўкув юклamasи хажми 15% дан 27% гача оширилди. “Илмий фаслияят” блокидаги Илмий-тәжіректік иші ва магистрлік диссертациясини тайёрлаш учун ажратылған вакт меберләри 717 соатта камайди. Илмий-педагогик иш Илмий семинар деб номланып; Илмий аманшет (стажировка) хажми 594 соатта күпайды. Янги ўкув режадаги умумий фанлар сони танлов фанлары билден биргаликда 9-тән ташкил этилди.

ТДИИ үкүв ишлари проректори

Н.Абдуллаев

5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги бўйича магистратура малака
талабларини халқаро миқёсдаги бошқа таълим муассасалари малака талаблари билан қиёсий таққослаш

Магистратурада таълим жараёнининг умумий кўрсаткичлари

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси (магистратура)	Лондон университети, Шарқшунослик ва Африка тадқиқотлари институти (SOAS University of London) https://www.soas.ac.uk “Таржима назарияси ва амалиёти” мутахассислиги (магистратура)	Хитой Гонг-Конг университети (The Chinese University of Hong Kong) Department of translation http://traserver.tra.cuhk.edu.hk (магистратура)	Вена давлат университети (University of Vienna) Translation and Interpretation https://usfind.univie.ac.at (магистратура)
1.	Бошланиши	4 йил бакалавриатдан сўнг	4 йил бакалавриатдан сўнг	4 йил бакалавриатдан сўнг	4 йил бакалавриатдан сўнг
2.	Давомийлиги	2 йил	1 йил (full-time-кундузги) 2 ёки 3 йил (part-time-сиртқи)	1 йил (full-time-кундузги) 2 ёки 3 йил (part-time-сиртқи)	2 йил
3.	Таълим олувчилик сони	12	Талаборлардан келиб тушган аризаларга мувофиқ	Инглиз тилини тўлиқ эгаллаган шахслардан сұхбат асосида қабул килинади.	30
4.	Ўтиш жойлари	Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети, Ўзбекистон Миллий университети, ТошДЎТАУ, Ташқи ишлар вазирлиги, умумий ўрта таълим, ўрта касб-хунар таълими, турдош ОТМлар, Абу Райхон Беруний номли Шарқшунослик институти, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси, Мухаммад Юсуф номли адабий-ижтимоий фонд, ЎзРФА Тил ва адабиёт институти, академ лицейлар.	Битирувчилар Буюк Британия ва дунёning барча давлатларида иш топишлари мумкин. Улар таржима агентликлари, кўпмиллатли компаниялар ва таълим муассасаларида ишлай оладилар. Шунингдек, битирувчилар SOAS ёки бошқа илмий тадқиқот институтларида таржимашунослик соҳасида MPhil/PhD тадқиқотлари олиб боришлари мумкин.	Университетнинг филология ва таржима бўлими, турли фирмалар ва таълим муассасалари.	Университетнинг филология факультети, илмий-тадқиқот маркази ва унинг филиаллари, хориждаги турдош университетларнинг филология факультетлари ёки бўлимлари.
5.	Таълим	Филология ва шарқшунослик	Мутахассислик бўйича PhD	Мутахассислик бўйича PhD илмий	Мутахассислик бўйича PhD

	берувчилар	мутахассислиги бўйича фан номзодлари ва фан докторлари, бошка гуманитар ва ижтимоий фанлар бўйича фан номзодлари ва фан докторлари.	илмий даражасига эга бўлган профессор-ўқитувчилар	даражасига эга профессор-ўқитувчилар бўлган	илмий даражасига эга бўлган профессор-ўқитувчилар
6.	Таълим жараёнини кузатиш ва назорат қилиш	Куйидаги тартибда амалга оширилади: Ўкув бўлими – Магистратура бўлими бошлиги – магистр тайёрловчи кафедра мудири – модератор (бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи) – магистрант.	Куйидаги тартибда амалга оширилади: Шарқшунослик ва Африка тадқикотлари институти кординатори – магистр тайёрловчи кафедра мудири – таълим берувчи ўқитувчи – магистрант.	Куйидаги тартибда амалга оширилади: Бўлим кординатори – кафедра мудири – таълим берувчи ўқитувчи – магистрант.	Куйидаги тартибда амалга оширилади: Бўлим бошлиги – илмий маслаҳатчи ёки бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи – магистрант.

Магистратурада таълим жараёнининг таркиби

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси (магистратура)	Лондон университети, Шарқшунослик ва Африка тадқикотлари институти (SOAS University of London) (магистратура)	Хитой Гонг-Конг университети (The Chinese University of Hong Kong) Department of translation (магистратура)	Вена давлат университети (University of Vienna) Translation and Interpretation (магистратура)
1.	Назарий таълим	Асосий қисми мәъруза ва семинар машгулотлари кўринишида асосий база - олий таълим муассасаларида ўтказилади.	Асосий қисми мәъруза машгулотлари кўринишида SOASra тегишили кафедралар базасида модуль тизимига мувоғик ўтказилади.	Асосан мәъруза ва амалий машгулотлар кўринишида ўтказилади.	Асосан таълим ва илмий-тадқиқот марказларида лекция, семинар дарслари ва кичик конференциялар кўринишида ўтказилади.
2.	Амалий таълим	Ўкув дастурода кўрсатилган ротациялар кўринишида ОТМ, умумий ўрта таълим, ўрта касб-хунар таълими, турдош ОТМлар, Ўзбекистон республикаси ФА қошидаги Илмий тадқиқот институтлари, мавзулар бўйича кўлёзмалар фондида, Ўзбекистон Ёзувчилар уюнини машида ва Муҳаммад Юсуф номли адабий-ижтимоий фондда амалга оширилади.	Амалий машиналар SOASra тегишили кафедралар базасида ўтказилади.	Ўкув дастурда кўрсатилган мавзулар бўйича Олжий таълим даргоҳида, тил ақадемиясида, кутубхоналарда амалга оширилади.	Ўкув дастурда кўрсатилган цикллар кўринишида илмий-тадқиқот марказлари ва уларнинг филиалларида амалга оширилади.

3.	Илмий-тадқиқот ишлари	<p>Магистратурада таълим олувчилар танлаған мавзуси бўйича диссертация ишини асосан ОТМдаги кафедраларда, кутубхоналарда, илмий тадқиқот институтларида, кўлёзмалар фондида кафедра белгилаган профессор-ўқитувчи илмий раҳбарлигида амалга оширади. Илмий изланиш давомида илмий мақолалар, тезислар ёзиш, республика ва халқаро илмий аңқуманларда иштирок этиш ва маъруза килиш билан шугулиданадилар.</p> <p>Бундан ташкири магистрантлар таълим жараёнинда педагогик иш билан машғул бўладилар.</p>	<p>Магистрантлар 10.000 та сўздан иборат диссертация ёки назарий эссе (ёки хошихига кўра 4000 та сўз шархи илова қилинган 6000 сўзли таржима) ёзадилар. Диссертация, эссе ёки таржимага Шарқшунослик ва Африка тадқиқотлари институти профессори раҳбарлик киласди.</p> <p>Шунингдек, илмий иш давомида магистрант рефератлар тақдим килиши, конференцияларда иштирок килиши ва илмий иш мавзуси бўйича журналга мақола ёзиши мумкон.</p>	<p>Магистратурада мавзу магистр танлаған мавзуси бўйича диссертация ишини илмий раҳбар назорати остида амалга оширади.</p> <p>Мавзу магистратурада ўқиш жараёнинда танланади.</p>	<p>Магистратурада таълим олувчилар илмий иши кейинги босқичда докторлик илмий ишига асос бўлиб хизмат қиласди ва мустақил илмий изланиш кўриннишида амалга оширилади. Уларга магистратурада ўқиш жараёнинда таълим берувчи профессорлар орасидан илмий маслаҳатчи тайинланади.</p>
4.	Мустақил таълим	<p>Магистрантлар Ўқув режада белгиланган соат асосида муайян кунларда танланган мавзуни мустақил равишда тайёрлаб йўрүкномада бергиланган (реферат, эссе, слайд-тақдимот, маъруза, курс иши ва бошқа) шаклларда мавзу берган ўқитувчига топширади.</p>	<p>Магистрантлар танланган мавзуни мустақил равишда тайёрлаб реферат, эссе, слайд-тақдимот, курс иши шаклларida мавзу берган ўқитувчига топширади.</p>	<p>Танланган мавзу курс иши, слайд-тақдимот шаклида мавзу берган ўқитувчига топширилади.</p>	<p>Магистратурада таълим олувчилар университет илмий-тадқиқот марказларида мавжуд бўлган барча шарт-шароитлардан унумли фойдаланган ҳолда танланган илмий мавзулари юзасидан мустақил иш олиб борадилар ва тизимли равища мустақил ишлари натижаларини эссе ва тақдимотлар шаклида илмий раҳбар (маслаҳатчи)ларига тақдим этадилар.</p>
5.	Таълим жараёнинда баҳолаш	<p>Магистрантларнинг назарий ва амалий кўникмалар, илмий-тадқиқот ишлари баҳолаш</p>	<p>Магистрантлар жами 180 кредит (синов) олишлари шарт. Шундан: 60 кредит</p>	<p>Магистрантлар камида 24 синов бирлиги олишлари шарт. Шундан: асосий</p>	<p>Магистратурада таълим олувчиларнинг назарий билимлари аксарият холларда оғзаки имтиҳон</p>

		магистратура рейтинг тизими асосида жорий, оралық яқуний бақо күринишида ва хар ярим йиллик ва йиллик аттестация күринишида амалға оширилади. Яқуний давлат имтиҳон саволлари оғзаки, тест күринишида ва амалий құннықмаларни намойиш этиш күринишида талаб килинади.
--	--	---

<p>диссертация учун, 120 кредит ўзлаштирилган фанлардан олинади. Ўқув дастури сўнгидаги ёзма имтихон, курс ишлари ва эссе шаклида баҳоланади.</p>	<p>фанлар 9 синов бирлиги, танлов фанлари 15 синов бирлиги ҳажмида олинади. (1 синов бирлиги =36 соат)</p>	<p>шаклида баҳоланади.</p>
---	--	----------------------------

Магистратурада таълим жараёнининг мазмуни ва давомийлиги

Ўзбекистон Республикаси (магистратура)	Муддати	Лондон университети, Шарқшунослик ва Африка тадқиқотлари институти (SOAS University of London) (магистратура)	Муддати	Хитой Гонг- Конг университети (The Chinese University of Hong Kong) Department of translation (магистратура)	Муддат	Вена давлат университети (University of Vienna) Translation and Interpretation (магистратура)	Муддат
Таржимашуносликни нг назарий масалалари	2-3-семестр (178 соат)	Таржима назарияси (Translation Theory)	1-семестр (15 кредит)	Замонавий таржимашуносли к масалалари (Advanced Translation Studies)	1-2-семестр 3 синон бирлиги (1 синон бирлиги =36 соат)	Назарий ва амалий таржимашунослик (Theoretical and Applied Translation Studies)	3 синон бирлиги (1 синон бирлиги =36 соат)
Қиёсий тилшунослик	1-2-семестр (178 соат)	Тарихий тилшунослик (Historical Linguistics)	1-семестр (15 кредит)	Қиёсий тилшунослик (Comparative Language Studies)	2-семестр 3 синон бирлиги	-	-
Матн таржимаси ва тахрири	1-2-семестр (178 соат)	Матн таржимаси ва тахрири (Text translation and edition)	1-2-семестр	Матн таржимаси (Text translation)	1-2-семестр	-	-
Таржиманинг лингвомаданий аспектлари	1-семестр (178 соат)	Маданиятлар таржимаси (Translating Cultures)	2-семестр (30 кредит)	-	-	Таржимон этикаси (Professional ethics: Translation and Interpreting)	2 синон бирлиги (1 синон бирлиги =36 соат)

Шарқ мамлакатлари социолингвистикаси	3-семестр (118 соат)	Тилни планлаштириш ва тил сиёсати (Language Planning and Policy)	2-семестр (15 кредит)	-	-	-	-	-
--------------------------------------	-------------------------	---	-----------------------	---	---	---	---	---

Изоҳ: 5A120201 – Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги ҳозирги кунда долзарб йўналиш бўлиб, нафақат Ўзбекистон Республикаси балки бошқа Европа, Америка, Осиё, МДҲ давлатлари олий таълим тизимида ҳам доимий изланишни, таҳлил қилиш ва мукаммаллаштиришни талаб қилмоқда. Юқоридаги маълумотларга асосан шуни айтиш мумкинки, Қиёсий тилишунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича) мутахассислиги малака талаблари жаҳон андозаларига мос бўлиб, бошқа давлатларнинг таълим дастурларига ўхшаш томонлари ҳамда ўзига хос хусусиятлари билан ажралиб туради.